

Nedan följer ett antal frågor. Till varje fråga finns fyra svarsalternativ. Det svar som passar bäst till frågan, utifrån kursens innehåll och mål, anses vara rätt och de övriga tre felaktiga. Varje rätt svar ger 1 poäng, obesvarad fråga 0 poäng och felaktigt svar minus 0,25 poäng.

Markera dina svar i svarsformuläret på sista sidan. Du behöver bara lämna in svarsformuläret

Tillåtna hjälpmedel: Penna, sudd och kursbok (Elinder, Mikael. "Den ekonomiska människan", Studentlitteratur). Anteckningar och markeringar i kursboken, inklusive post-it-lappar är okej. Lösblad eller annan litteratur är dock inte tillåten. Enkel miniräknare (utan graffunktion eller programmering) är tillåten.

För betyget godkänt krävs 18 poäng och för väl godkänt 24 poäng.

Om du är godkänd på **seminarium 1** om alkoholpolitik ska du inte svara på fråga 1 till 3, utan kan direkt tillgodoräkna dig dessa 3 poäng.

Om du är godkänd på **seminarium 2** om pensioner ska du inte svara på fråga 4 till 6, utan kan direkt tillgodoräkna dig dessa 3 poäng.

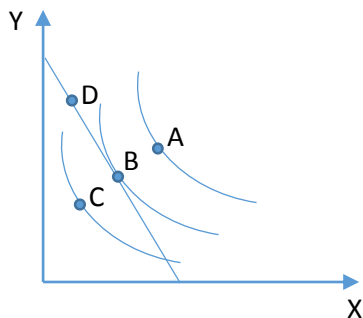
Om du är godkänd på **båda** seminarierna ska du alltså bara svara på fråga 7 till 30.

1. Alkoholkonsumtion anses ge upphov till negativa externaliter. Ett sådant exempel är att...
 - a) Drickande ger upphov till negativa effekter på hälsan hos den som dricker.
 - b) Den som dricker kan få missbruksproblem och riskera att förlora jobbet och därmed få minskad inkomst.
 - c) Den som dricker kan bli aggressiv och skada andra.
 - d) Alkohol kostar pengar och den som dricker får därför mindre pengar över till annat.

2. När systembolaget började hålla öppet på lördagar så ledde det enligt Grönqvist & Niknami (2014) till...
 - a) Att den totala konsumtionen av alkohol ökade.
 - b) Att våldsbrotten ökade.
 - c) Att egendomsbrotten minskade.
 - d) Ingen av ovanstående effekter kunde säkerställas.

3. I Sverige är den ekonomiska tillväxten normalt sett positiv. Det innebär att...
- a) Konsumtionen av alkohol kommer att öka om alkohol är en normal vara.
 - b) Konsumtionen av alkohol kommer att öka om alkohol är en inferior vara.
 - c) Konsumtionen av alkohol kommer att minska om alkohol är en normal vara.
 - d) Inget av ovanstående alternativ är korrekt.
4. Vad bestämmer storleken på inkomstpensionen?
- a) Din lön och hur länge du arbetat.
 - b) Din lön och hur väl dina pengar placerats.
 - c) Din lön, hur länge du arbetat och hur väl dina pengar placerats.
 - d) Inget av ovanstående. Den är en bestämd summa, samma för alla.
5. Kim och Robin har nästintill identiska inkomster under varje år fram till pensionen. De enda skillnaderna är att Kim började jobba ett år senare på grund av ett extra studieår medan Robin jobbade deltid de sista två åren. Kommer Robin eller Kim att få högst pension?
- a) Kim får högst pension eftersom inkomster i slutet av yrkeslivet ger högre pension än inkomster tidigare under livet.
 - b) Robin får högst pension eftersom två år med halv inkomst ger mer pension än ett år med full inkomst.
 - c) Båda får samma pension.
 - d) Det går inte att avgöra utifrån de uppgifter som ges i frågan.
6. Utifrån lärdomar från beteendekonomin finns det anledning att tro att individer inte sparar optimalt till pensionen. Detta kan bero på...
- a) Bristande erfarenhet av pensioner
 - b) Att pensionssystemet är komplicerat
 - c) Att det är lätt att skjuta upp pensionsplaneringen till morgondagen.
 - d) Samtliga invändningar ovan är rimliga utifrån beteendekonomin.
7. Vilket problem vill försäkringsbolagen hantera genom att låta dig betala en självrisk vid skada?
- a) Bedrägerier
 - b) *Adverse selection*.
 - c) *Moral hazard*.
 - d) Externaliteter.

8. Vilket av följande påståenden stämmer bäst med antagandet om icke-mättnad?
- a) Karin äter hellre en hamburgare än två.
 - b) Karin gillar den första och andra hamburgaren lika mycket och föredrar därför två hamburgare framför endast en.
 - c) Karin blir dubbelt så nöjd om hon får två hamburgare jämfört med en.
 - d) Både b och c korrekta.
9. Om priset på en vara är noll, vad kan då förklara varför vi oftast inte ser att varan konsumeras i oändlig mängd.
- a) Icke-mättnadsvillkoret är inte uppfyllt
 - b) En norm kan begränsa konsumtionen av varan
 - c) Det krävs tillgång till en annan vara som kostar pengar för att konsumera varan ifråga.
 - d) Alla tre förklararingarna ovan är rimliga.
10. Vilken punkt i figuren nedan representerar högst nytta?
- a) A.
 - b) B.
 - c) C.
 - d) D.

11. En person arbetar på bank och har en inkomst på 8000 kronor. Hon använder den för att köpa mat och böcker. Men så minskar plötsligt inkomsten till 6000 kronor. Vilken prediktion är rimligast utifrån standardmodellen?
- a) Personen köper färre böcker och mer mat.
 - b) Personen köper färre böcker.
 - c) Personen köper mindre mat.
 - d) Personen köper mindre av böcker eller mat, eller mindre av båda.

12. Enligt experimentet med straffavgifter för föräldrar som hämtar sina barn sent på förskolor, som Gneezy och Rustichini (2000) studerade, så...

- a) Blev antalet sena hämtningar oförändrade därför att straffavgifter aldrig verkar avskräckande
- b) Straffavgifterna gjorde att föräldrarna upplevde det som okej att komma försent om de bara betalade för det. Därför ökade antalet sena hämtningar.
- c) Straffavgifterna blev kännbara för föräldrarna och antalet sena hämtningar minskade.
- d) Ökade antalet sena hämtningar, men författarna kunde inte förklara det utan bara konstatera att det strider mot prediktionerna från standardmodellen.

13. Krediter som ges utan säkerhet kallas för...

- a) Snabblån.
- b) Personlån.
- c) Blancolån.
- d) Kreditlån.

14. Hur kan vi anpassa konsumtionsteorin för att ta hänsyn till att individer även drivs av altruism?

- a) Det behövs inte. Eftersom även altruism är en form av egenintresse så kan standardmodellen förklara även altruistiskt beteende.
- b) Genom att inkludera andras nytta i nyttofunktionen.
- c) Genom inkludera en term som återspeglar att individen gillar att få andras uppskattning.
- d) Genom en kombination av b och c.

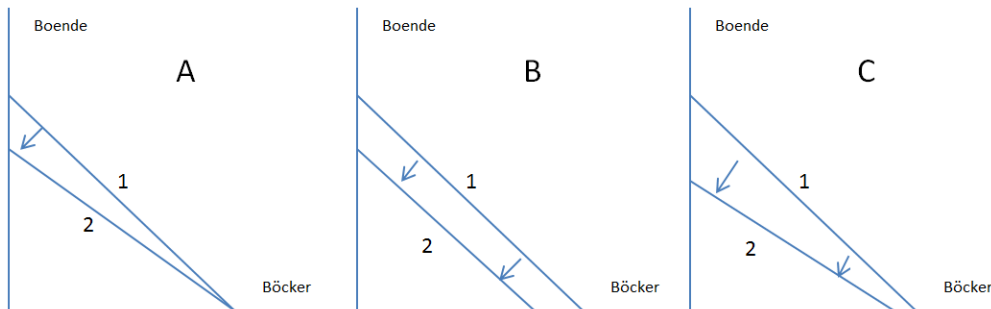
15. Anta att det läggs en motion i Riksdagen om att valdagen ska flyttas från att alltid vara på en söndag till att alltid vara på en måndag. Hur kommer valdeltagandet för arbetslösa respektive sysselsatta förändras? Utgå från modellen om rationellt valdeltagande.

- a) Valdeltagandet i båda grupperna förutspås vara oförändrat.
- b) Valdeltagandet i båda grupperna förutspås minska lika mycket.
- c) Valdeltagandet bland arbetslösa förutspås minska mer än bland sysselsatta.
- d) Valdeltagandet bland sysselsatta förutspås minska mer än bland arbetslösa.

16. Johan är med i ett lotteri. En lott kostar 100 kronor och med 25 % sannolikhet vinner han 10 000. Nu får Johan erbjudande om att vara med i ytterligare ett lotteri. Det nya lotteriet är identiskt med det förra med ett undantag: lotten kostar nu 200 kronor. Kommer Johan att vilja vara med i lotteriet? Utgå från teorin om förväntad nytta.
- a) Ja, eftersom väntevärdet är positivt.
 - b) Ja, eftersom väntevärdet är högre än i det första lotteriet.
 - c) Nej, eftersom väntevärdet är lägre än i det första lotteriet.
 - d) Vet inte. Det beror på hans nyttofunktion.
17. Du har fått i uppdrag att föreslå en skatt som minskar köttätandet i Sverige. Förslaget är en skatt på 20 % av priset på allt kött. Hur ska skatten redovisas för att minska köttätandet så mycket som möjligt?
- a) Skatten inkluderas i det pris som står på prislappen.
 - b) Priset utan skatt och skatten visas som två olika poster på prislappen.
 - c) Priset visas utan skatt. Skatten syns först då du betalar i kassan.
 - d) Spelar ingen roll. Forskning visar att alternativen är likvärdiga.
18. 1992 infördes det fria skolvalet i Sverige. Före införandet var de flesta barn hänvisade till den skola som låg närmast boendet. Allt annat lika, vad kunde vi förvänta oss skulle hända med huspriserna i ett område som hade en särskilt bra skola? Utgå ifrån teorin om hedonisk prissättning.
- a) Priserna steg efter reformen.
 - b) Priserna sjönk efter reformen.
 - c) Priserna påverkades inte av reformen.
 - d) Det går inte att säga utan mer information.
19. Överanvändning av antibiotika är ett stort problem då det kan leda till resistens. Men när du har öroninflammation blir du missnöjd om inte läkaren skriver ut penicillin så att du blir frisk snarast möjligt. Det här exemplet illustrerar problemet med...
- a) Externaliteter.
 - b) Otålighet
 - c) Moral hazard.
 - d) Begränsad rationalitet.

20. Se nedanstående figurer. Vilken beskriver bäst effekten av ett avskaffat ränteavdrag?
Budgetlinjen skiftar från 1 till 2.

- a) A
- b) B
- c) C
- d) A och C kan båda beskriva vad som händer.

21. Tänk dig att du diktatoriskt kan bestämma över tre personer. Person A har 10 kr, person B har 100 kr, person C har 1 000 000 kr. Du beslutar att ta 2 kronor från person C och ge en krona till person A och en krona till person B. Utgör det en välfärdsförbättring?

- a) Ja, men endast om person A är altruist.
- b) Ja, en paretoförbättring.
- c) Ja, men endast om diktatorn är altruist.
- d) Det går inte att säga utan vidare antaganden.

22. I lågkonjunktur kan vi förvänta oss att stölder

- a) Ökar eftersom besväret att stjäla minskar.
- b) Ökar eftersom arbetslösheten ökar och arbetslösa sannolikt stjälar mer än de som jobbar.
- c) Ökar eftersom sannolikheten att åka fast typiskt sett är lägre i lågkonjunkturer.
- d) Inget av ovanstående påstående har stöd i teorin om när det är rationellt att begå brott.

23. Kim som har en bra olycksfallsförsäkring tvekar inte att kasta sig ut i en svart pist, trots att flera personer brutit benen i samma skidbacke under de senaste dagarna. Detta är ett exempel på...
- a) Att normer och gruppträck kan påverka oss på ett sätt som vi uppfattar som besvärligt.
 - b) Ett problem med moral hazard.
 - c) Ett problem med adverse selection
 - d) Samtliga alternativ ovan är korrekta.
24. En rationell individ, vars preferenser stämmer med teorin om förväntad nytta, erbjuds att köpa en lott i ett lotteri där en av tjugo lotter är en vinstlott. Övriga lotter är nitlotter. Vinsten är 5000 kr. En lott kostar 300 kr. Vilket av följande påståenden stämmer bäst?
- a) Endast en risksökande individ kommer att köpa en lott.
 - b) Både risksökande och riskneutrala individer kommer att köpa en lott.
 - c) Både risksökande, riskneutrala och riskaversiva kommer att köpa en lott.
 - d) Eftersom preferenserna följer teorin om förväntad nytta kommer individen inte att köpa lotten.
25. Anna har köpt en bostadsrätt för 1 000 000 kr som nu är värd 1 500 000 kr. Hon har lån på 500 000 kr. Räntan på lånen är 3 %. Anna kan få en sparränta på 2 %. Avgiften till föreningen är 1 500 kr/mån. Vad blir Annas boendekostnad? Bortse från eventuell framtida värdeförändring, inflation och ränteavdrag.
- a) 35 000 kr/år
 - b) 43 000 kr/ år
 - c) 53 000 kr/år
 - d) 63 000 kr/år
26. Studenter i Sverige får bidrag av staten för att studera. Hur påverkar det priset på utbildning?
- a) Det minskar priset på utbildning för fattiga studenter.
 - b) Det minskar priset på utbildning för alla studenter.
 - c) Det höjer priset på utbildning för alla studenter.
 - d) Det påverkar inte priset på utbildning.

27. Årets ekonomipristagare, Angus Deaton lanserade ett fiffigt sätt att använda konsumtionsdata för att testa om föräldrar lägger mer resurser på sina barn om de är pojkar jämfört med om de är flickor. Metoden går ut på att...
- Mäta om hushållets konsumtion av "vuxensaker" är lägre när det är fler pojkar än flickor i hushållet.
 - Mäta om hushållets konsumtion av "barnsaker" är lägre när det är fler pojkar än flickor i hushållet.
 - Mäta direkt med hjälp av enkätundersökningar om föräldrar lägger mer resurser på flickor än på pojkar.
 - Mäta om hushållets konsumtion samvarierar starkare med hushållets inkomst om det finns fler flickor än pojkar i hushållet.
28. Kim gör upp en budget för en månad åt gången för sina hushållsutgifter, där det finns olika kategorier för olika utgiftsgrupper (så som mat, hyra, kläder, nöjen etc). Vilket påstående stämmer bäst överens med teorin om mentala konton?
- En ökning av Kims inkomst med 10 % kommer sannolikt leda till en ökning av konsumtionen av lyxvaror (så som dyra kläder och nöjen) snarare än för basala varor (så som hyra och mat).
 - Det är inte bra att göra upp en budget med olika utgiftskategorier.
 - Om Kim slår i taket i budgeten för kläder så kommer Kim sannolikt inte konsumera mer kläder den månaden.
 - Om budgeten för hyran inte räcker till att betala hyran så tar Kim pengar från nöjesbudgeten eftersom det inte är lika viktigt att betala för nöjen som för hyran.
29. Om arbetstagare måste visa läkarintyg för sjukfrånvaro från jobbet så kan vi analysera hur det påverkar sjukfrånvaron med hjälp av konsumtionsteorin genom att...
- Se det som att individens budget minskar och därför förväntas sjukfrånvaron minska.
 - Se det som att priset på sjukfrånvaro ökar och därför kommer sjukfrånvaron att minska.
 - Se det som att både priset och inkomsten kommer att ändras men att sjukfrånvaron kommer att minska.
 - Konsumtionsteorin kan användas men svaret blir inte rätt eftersom det har visat sig att sjukfrånvaron ökar när läkarintyg krävs.
30. Tre ytligt bekanta personer ber en bekant om att få låna 5000 kr. Vilken av de tre personerna kan vi vänta oss att långgivaren kommer att kräva högst ränta av?
- Kim, professor i medicin och med inkomst på över 80 000 kronor i månaden.
 - Robyn, daytrader (försörjer sig på att köpa och sälja aktier). Har tjänat cirka 90 000 senaste månaden.
 - Ellis, en nyexaminerad student som just fått jobb på kommunen.
 - Det finns ingen anledning att kräva olika räntor av de tre personerna.

Svarsformulär

Markera rätt alternativ med ett kryss. Vill du inte besvara en fråga så lämna den tom.

- Jag är godkänd på **seminarium 1** om alkoholpolitik och behöver därför inte svara på fråga 1 till 3, utan kan direkt tillgodoräkna mig dessa 3 poäng.
- Jag är godkänd på **seminarium 2** om pensioner och behöver därför inte svara på fråga 4 till 6, utan kan direkt tillgodoräkna mig dessa 3 poäng.

Fråga	a	b	c	d
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				